

Evangelisk misjon i Paraguay

Av R. Larsen

Som kjent er jo hele Sør-Amerika dominert av den katolske kirke, og det er selvsagt intet unntak for Paraguay. De første spanske emigranter i første del av 1500 tallet hadde med seg både sin egen kultur, og prester som forsøkte å «evangelisere» den nye verden. Vel kjent er jo jesuittenes forsøk på å sivilisere og kristne indianerne i deres «reduksjoner», avgrensede områder med indre selvstyre, et velutviklet kulturliv. Og på mange måter lykkedes disse jesuittene, men det oppstod motsetningsforhold mellom disse jesuittene og den spanske trone, noe som resulterte i borgerkrig, og utkastelse av jesuittene omkring 1760. Indianerne ble enten tatt til slaver, eller de forsvant i de store skogene, og fortsatte sitt gamle liv der. I allefall har denne kontakten mellom urinnbyggerne og inntrengerne skapt en katolsk tro som på mange måter er paraguaysk. Mange av de indianske elementene er opptatt, iallefall i folketroen.

Evangelisk kristendom kom til Paraguay med den angelikanske misjonæren Grubb i 1889. Han begynte sitt virke blant indianerne i Itaco, og først etter 11 år kunne han snakke lengua-induanernes språk, og etter 17 år ble den første indianer døpt. Fremdeles driver den angelikanske kirke arbeid blant de samme indianerne.

Men møtet mellom den katolske tro og de evangeliske har ikke vært smertefritt, og det har selvsagt gått ut over de evangeliske, så for de første evangeliske troende var det ofte meget vanskelig. Og da pinsevekkelsen kom til Paraguay skulle den oppleve å få motstand også fra de allerede etablerte evangeliske kirker. Men det var som kjent fra Europa. De første pinsemisjonærer var Beda og Gunnar Svensson fra Sverige, som grunnla Filadelfia, Asuncion. Denne forsamling har etterhvert vokst til vel 500 medlemmer, utpostene inkludert. Etter hver har pinsemisjonærer fra både USA, Mellom-Amerika og naboland inntatt hovedstaden, og disse har da dannet flere forskjellige forsamlinger. Man mener det fins omkring 20.000 evangelisk kristne i Paraguay, og pinsevekkelsen utgjør ca. 2000 medlemmer.

Norsk pinsevekkelses misjonsarbeid

I 1952 kom Bergljot Normoen (Nordheim) til Nord-Paraguay, og var da bl. a. i Concepcion og Bella Vista. Det var en tid med mye motgang, men også seier for evangeliets sak.

I 1957 begynte hun sammen med Gunvor Iversen og Kruth Kjellås arbeidet blant guarani-indianerne i Paso-Itena i fylket Alto Parana; Itaguasu. Siden har flere misjonærer arbeidet der, og det dreier seg om vanlig evangelisk arbeid, helsearbeid og skole. F. t. arbeider der en utdannet nasjonal lærer, og likeså Joel Bogado som tidligere var på Eben-Ezer sammen med Anna Strømsrud. Her fins en menighet på ca. 30 døpte, men ettersom arbeidet blant indianerne er ganske vanskelig, så kan antallet variere svært fra tid til annen. Misjonen administreres her en indianerkoloni med omkring 50 familier, og i tillegg fins det nye folk rundt omkring både av indiansk og annen herkomst. Det planlegges nå å få sette opp en klinikk, et bolighus, samt diverse andre installasjoner, og det søkes NORAD om hjelp til å finansiere dette. Ettersom folket er svært fattige, vil det i lang tid være behov for utenlands hjelp både til menighetsarbeidet, og helsearbeidet.

Litt senere ble det tatt opp arbeid i Atyra, en liten landsby ca. 6 mil fra hovedstaden. Det ble satt opp en klinikk, og den var i mange år landsbyens eneste helse tilbud. Nå har Atyra fått offentlig helsestasjon, og klinikken er ombygd til internatskole for barna til de norske misjonærene. Her har menigheten eget lokale, og nasjonal forstander, men antall medlemmer er ikke så stort, og de er i behov av misjonærhjelp.

Tre mil nærmere hovedstaden ligger Ypakarai. I 1968 startet Jorun og Lars Førland barnehjem, og hjemmet har nå 20 barn i alle aldre. Det har vokst frem en livskraftig

menighet på ca. 50 medlemmer. Det over-raskende er at gjennomsnittsalderen er ganske lav. Menigheten har fått sin egen evangelist som har gått noen år på de amerikanske pinsevekkelses bibelskole i Asuncion.

To-tre mil nord for Ypakarai ligger Itacupe, Paraguays viktige kirkeby. Hvert år er det her en stor katolsk kirkefest som samler opptil 200.000 pilgrimer fra hele landet. Det er på dagen til Virgencita de Itacupe (den lille jomfru fra Itacupe) den 8. desember. Da benytter både misjonærene og de troende denne gyldne anledning til å dele ut traktater til folket. I desember 1979 ble det gjort en felles aksjon mellom

Fortsettes side 11

Pay-tayterandianer blir døpt.

Utpost-møte.

TENK AT OGSÅ JEG FIKK DITT KALL . . .

Doctora, frøken, du må komme ned i «Sanatoriet» roper en hes andpusten kone utafør fødestua. Hun har tydeligvis brukt større fart enn det som er igjen av lungene tillater. Jeg er opptatt, men den gamle bryr seg ikke om det, hun blir ved å rope til jeg viser meg i døra. Nå er hun virkelig både sint og sorgfull, for neon har vært inne i rommet hennes og tatt kjøttstykket som hun hengte på spikeren over senga. Det skulle spares til neste dag, men så var det borte. Bare den som vet hva kjøtt eller mat i sin helhet betyr for indianerne, kan forstå hvordan det føltes. Og hvis det attpåtil var de fra den andre stammen som hadde tatt det — Dessuten skulle hun hatt både en varm jakke, såpe og sukker. En ny verdensborger var i vente, og det var ingen annen råd enn at den gamle måtte vente.

Alt vårt arbeide består av hjelp og undervisning, såvel sosialt som åndelig. De fra de forskjellige stammene som er innlagt i «sanatoriet» må læres å omgås hverandre, elske andre enn sitt eget folk er ukjent begrep, men de har som oftest grunn for sin mistillit også.

Pasienten på fødestua skulle også ha undervisning i helt elementær hygiene, spebarnstell, og ikke minst ernæring, for den lille. Det er ingen selvfølge at utdanning blir trodd når både mor og bestemor tidligere har fortalt at kumelk er skadelig, og

Gunvor Westgård tar seg tid til en bit mamon, en deilig frukt..

at det er farlig å bade de 6 første uker etter fødselen. På sagbruket arbeider det flere indianere. Noen står ved maskinene. Det kjennes godt når en ser en indianer arbeider selvstendig ved saga, og man gleder seg sammen med dem når en skjønner at de har arbeids glede, og når de kan gjøre noe som egentlig er «de» «andres» oppgave.

Utafor hospitalet sitter noen skolebarn fra kolonien. Åpner de små plastveskene sine, leker med glasskuler og småstein, sammenligner kladdebøker og heimelekser, om de er gjort. De er gjerne ute i god tid, så de kan vente på misjonen både en time

og mere, før de fortsetter spaserturen til skolen. 4–5 km skolevei i stekende sol kan være tungt nok. Det blir gjerne tid til å spørre etter en ny blyant, kladdebok, et tøyestykke til å male eller sy på, eller noe som er mista siden «siste utdeling».

Vi som har gått ut med misjonsbefalingen som program, må ikke glemme menneskets åndelig behov i vår iver å hjelpe dem. — «gjøre dem til disipler — lære dem å holde alt jeg har sagt» sa Jesus. Dette er et arbeide som krever utholdenhet og tålmodighet, spesielt blant et folk hvor en stor prosent er analfabeter. Undervisningen er enkel. Ofte forgår den ved flanellograf slik at både store og små kan forstå. Bit for bit blir juleevangeliet eller lidelseshistorien festet til tavlen, og på den måten lærers frelsens vei. Troen kommer av forkynnelsen og det er flere som har tatt i mot Jesus som sin personlig frelser ved å ha sett og hørt evangeliet på den måten.

Oppgavene er mange og behovene for hjelp store, men vår lengsel er å nå ut til folket med Evangeliet. Det er stort å ha en oppgave i Herrens vingård, det å ha fått et kall til å gå ut også, men først og fremst er det en gave, dette å få være med å bringe Guds ord til de som aldri har hørt, og være med å lindre nød. «Tenk at jeg også fikk ditt kall, og skal få være med—».

Gu.

«Er Gud for oss, hvem er så imot oss?»

Rom. 8:31

I 1967 begynte Astrid Myrvold og jeg, sammen med Milton Laranjeira det oppsøkende arbeidet blant tavyterastammen i Amambay. Vi visste at skulle være tusenvis av dem spredd utover i de store skogene. Noen hadde vi fått kontakt med, men de var heller litt reserverte og redde for oss. Det var vanskelig å vinne deres tillit.

En dag var det som om mismotet ville storme løs på meg, og Satan

sendte ut sine tvilende piler. «Du kan vel se at det ikke nytter med dette folket, de kommer aldri til å ta imot dere. Gå til andre steder der det er lettere å arbeide.» Slik talte den gamle slangen, og jeg begynte å lytte. Han hadde visst rett. Det hele syntes så håpløst.

Men jeg satt i slike tanker, klappet det ute i gården hos oss. Jeg tenkte kanskje det var en av naboeene som

kom på besøk. Vi hadde leid et hus i byen, og hadde fått kontakt med en av naboeene. Stor ble min forundring da jeg kom ut og fikk se en indianer stå der. Han hilste og spurte om det var her misjonærene bodde. Det kunne jeg bare bekrefte, og ba han komme inn. Han tok opp noen papirer han hadde godt forvart i et bambusrør, og rakte meg. Det var for å presentere seg. Selv kunne han ikke lese. Papirene var fra indianerdepartementet, og fortalte at han var overhøvdning. Jeg ble meget glad og spurte hvorfor han kom. Jo, han hadde hørt at vi reiste rundt om i skogene, og at vi hadde medisiner til de syke. Vi hadde ikke vært på de kantene mannen kom fra, og visste ikke at det

Opplevelser blant Guarani-indianerne i Paso-Cadena —

Her blir mais og ris finhakket.

Indianerkvinner i Paso-Cadena.

Åslaug Hjelpdal er f.t. i Paso-Cadena, og ses her sammen med noen indianere. Huset som benyttes som poliklinikk er både lite, uegnet og falleferdig.

Gunvor Iversen var blant de første misjonærer som tok opp arbeidet blant indianere i Paraguay, og det skjedde i Paso-Cadena i fylket Alto Parana i 1957.

Hun fortelle her en av sine opplevelser:

«For en tid siden herjet kikhosten voldsomt over traktene her. Kikhoste pleier jo som regel å være en barnesykdom som går over av seg selv, men her ute i varmen er den ikke så rent ufarlig, og flere småbarn døde. Vi hadde vært over i Brasil og kjøpt veldig dyr, men effektiv medisin, og alle som fikk av denne medisinen ble helt friske på veldig kort tid. Men det var enkelte av foreldrene som nektet å motta hjelp, de ville ikke vite noe av disse nymotens greiene, men stolte mere på sine egne medisinmenn.

Så tidlig en morgen kommer en hylende og skrikende indianerske springende ut av skogen på den andre siden av elven, og de kommer oppover mot misjonsstasjonen. Moren har den lille i armene og springer alt hun orker oppover bakken, og vi skynder oss ut for å møte dem. Men moren fortsetter å springe forbi oss og inn i skogen rett ovenfor oss, og hele skaren av indianere forsvinner skrikende inn mellom trærne. En av medisinmennene var også med, men han greide ikke å gjøre den frisk igjen, så nå søkte de selveste Nande Ru - Vår Far - som indianerne kaller sin øverste leder. Få minutter etter hører vi sangen og dansen begynner, og vi står så fattig igjen ved grinna. Hedenskapen er trist. Stadig ser vi

eksempler på hvor bundet skogens folk er i sine gamle tradisjoner og overtro.

Hele ettermiddagen og natten holdt de på. Det var nesten uutholdelig å høre på dem, men ut på morgenkysten steg hylekoret og klageropene enda mere og da skjønte vi at det var slutt. Og ganske riktig. En halv times tid etterpå dukker de opp, om de kunne få en gammel såpekasse til kiste. Nå håper vi at det blir den siste såpekassen på en stund, for nå har det vært så altformange den siste tiden. Noen timer etter var den lille i jorden, for her må man begrave sine døde fort. Den hedenske «presten», Albino, hadde kledd seg i sin beste presteskud. At presten selv i sin tid har kappet av to hoder er en helt annen sak. Han er like god prest for det i indianernes øyne, for det var blodhevn og han var altså i sin fulle rett. Indianerne lever nemlig etter Mose lov, øye for øye og tann for tann! Men det var litt underlig å tenke på når en så ham i denne for indianerne så hellige handling. Med sine lange halsbånd pyntet med fjær av hellige fugler, danset han på lette føtter rundt den lille graven, føttene var nesten ikke nær bakken. Han pustet og peste, truet og klaget, knyttet nevene mot buskene i bakgrunnen og lirket av seg en lang lekse som det var umulig å fatte et eneste ord av. Men det var vel de onde åndene som var gjemt bak buskene som skulle trues vekk.

Alle stammens kvinner stilte seg opp i bakgrunnen, alle hadde store rødmalte kors i pannen og store runde ringer, flekker og streker i kinnene. Denne sterke rødmalingen finner de i en liten frukt som vokser på noen små og uannseelige busker i skogen. Så tok de hver sin lange bambus-stokk, og med den begynte de å trampe takten så det drønnet i bakken. Alle mennene med hver sin store uthulede porongo, pyntet med hellige fuglers fjær i alle farger, tok oppstilling foran et slags alter. Medisinmannen begynte å synge en monoton sang, og ledet an mens alle masjerte fram og tilbake, vridde og vrikket på seg, småtrippet og gikk framlengs, snart baklengs, så rundt i ring om graven mens de hvislet frem noen uforståelige ord gjennom tennene, og porongoen skjøt lynsnart frem og tilbake i luften. Hele natten igjennom lød denne monotone sangen gjennom skogen, og det dumpe drønnet av klubbene - dump - dump - gjennom natte stillheten, de mørke, dystre ansiktene med rødmalte kors i pannen lyste svakt i skinnet fra bålene. Medisinmannens dans gikk rundt en gammel såpekasse med et ett års gammelt barn - indianerne sang den døde sjelen hjem til Nandejara.

Neste morgen var det eneste som vidnet om nattens hendelser et halvt porongoskall fylt med morsmelk, og en overskåren appelsin - det var reisekosten.

Gunvor Iversen

